

Regionplane- och trafikkontoret
Box 4414
102 69 Stockholm

REMISSVAR

Förslag till skärgårdspolitiskt program för Stockholms läns landsting

SIKO (Skärgårdens Intresseföreningars Kontaktorganisation) är ett politiskt och fackligt obundet samarbetsorgan för intresse- och skärgårdsföreningar inom Stockholms läns kust och skärgårdsområde från Arholma i norr till Landsort i söder.

SIKO skall i gemensamma frågor företräda den bofasta befolkningen inför myndigheter och politiska samhällsorgan, därvid slå vakt om de bofastas intressen i fråga om markanvändning, näringsliv, kulturliv och samhällsfunktioner.

SIKO känner väl till förhållandena i skärgården. SIKO ser det som en viktig och meningsfull uppgift att som remissinstans lyfta fram skärgårdsperspektivet och i detta arbete representerar vi 14 lokala skärgårdsföreningar mellan Arholma och Utö

SIKO har med stort intresse tagit del av remisshandlingen med förslag till skärgårdspolitisktprogram och uppskattar den förhöjda ambitionsnivå som redovisas på flera, väsentliga punkter. Vi uppskattar också att man förtydligar definitionen av begreppet ”skärgård” genom att dela in området i olika delar beroende på förekomst av fast landförbindelse, bro, bilfärja eller enbart båtförbindelse. SIKO föreslår dock att RTK använder samma definition som Tillväxtverket resp Verket för Tillväxtanalys samt Stockholms läns länsstyrelse och SIKO, d v s att även öar med statlig färja räknas till öar utan fast landförbindelse

SIKO ställer sig bakom den övergripande vision som formuleras i remisshandlingen men anser att skärgårdens åretruntverksamhet bör framhållas tydligare.

En sund utveckling av ett året-runt-levande och livskraftigt skärgårdssamhälle grundar sig på en tydlig helhetssyn där alla delar av vardagslivet fungerar på ett tillfredsställande sätt:

- Goda kommunikationer till och från fastland samt mellan öarna (möjliggör arbetspendling såväl till fastland som inom skärgården),
- möjlighet att bo med en godtagbar boendestandard –och kostnad,
- tillgång till stabil skola och barnomsorg i närmiljö,
- attraktiva ungdomsaktiviteter
- god offentlig service
- möjlighet att handla dagligvaror och bränsle i närområdet,
- regelverk som underlättar och gör det ekonomiskt möjligt att på öarna utveckla och driva småskaliga hel- och delårsverksamheter inom olika branscher.

Vad gäller de olika utmaningar som nämns har SIKO följande kommentarer:

Utmaning 1: NATUR- KULTUR- OCH REKREATIONSVÄRDEN

SIKO anser, i likhet med bl a turistorganisationer och många andra, att en bofast befolkning är en förutsättning för att bevara skärgårdens attraktivitet. Utan detta uppstår betydande svårigheter med kontinuerlig tillsyn och underhåll av såväl marker, byggnader som samhällsliga basbehov.

Förslag: Komplettera sista meningen enligt följande: ”I Landstingets politik ingår att bemöta utmaningen att bevara och utveckla, men även att hålla dessa värden tillgängliga för alla. Utveckling och tillgängliggörandet bör ske i samråd med fastighetsägare (sommarmoende och fastboende) med särskild hänsyn taget till att bevara och stärka möjligheten att bo och verka i skärgården”.

Utmaning 2: KOMMUNIKATIONER

SIKO ställer sig bakom åsikten att det behövs bättre, strategisk samordning mellan trafikaktörer och brygg- eller vägsamfälligheter. Det är positivt att man lyfter fram hur relativt små förändringar och samordningsbrister kan få oanade effekter på små skärgårdssamhällen.

SIKO föreslår att RTK initierar omprövning av de direktiv som i dag styr verksamheten hos de stora trafikaktörerna

Utmaning 3: NÄRINGS LIV OCH KOMMERSIELL SERVICE

Det bör betonas att företagsamheten är mycket omfattande i skärgårdsregionen och att många företagare verkar inom mer än en bransch för att klara säsongsvariationer och åretruntförsörjning. Behovet av dispenser eller ett regelverk anpassat till extremt småskalig verksamhet bör lyftas fram. Detta är speciellt viktigt för aktörer inom besöksnäring och servering där den begränsade och väderberoende säsongen gör det svårt att finansiera samma utrustning och lokalytor som branschkollegor med åretruntmarknad.

SIKO föreslår även att man i det skärgårdspolitiska programmet trycker på behovet av att göra en konsekvensprövning inför beslut som kan påverka de sårbara skärgårdssamhällena och deras näringsliv.

Förslag: I slutet av tredje stycket, efter ”Skärgårdens villkor och förutsättningar kan vara otillräckligt kända när beslut tas som påverkar dessa verksamheters förutsättningar” läggs följande mening till: Stimulera företagsamheten genom att utveckla flexibla lösningar för småskalig verksamhet i skärgårdssamhällena.

Utmaning 4: OFFENTLIG SERVICE

Den fastboende befolkningens medelålder är betydligt högre än rikets. Då en stor del av dagens befolkning dessutom är entreprenörer av olika slag står ö-samhällena inför ett generationsskifte. Förutsättningarna är naturligtvis att det finns personer i yrkesverksam ålder som vill ta över. Det är därför nödvändigt att bibehålla offentlig service och goda kommunikationer året runt. Det ökade behovet av vård till en äldre befolkning ger nya arbetstillfällen året runt. SIKO vill betona vikten av tillgång till barnomsorg och skola, lokalt eller genom bra kommunikationer och möjlighet till skolskjutsar även över kommungränserna, för att stimulera förnyring.

LANDSTINGETS STRATEGIER OCH INSATSER FÖR SKÄRGÅRDEN

SIKO ställer sig bakom innehållet i de fem strategier som räknas upp under denna rubrik.

Punkt nummer 5: Meningen ”Planera för en attraktiv skärgård för besökare samt attraktiva och funktionella skärgårdssamhällen för boende och verksamhet” bör istället uttryckas ”Planera för attraktiva och funktionella skärgårdssamhällen där människor kan bo och verka och ta emot besökare.” och placeras som första punkt på listan eftersom en fastboende befolkning är förutsättningen för tillgänglighet, service och utveckling året runt.

Sammanfattningsvis är åretruntverksamheten lite för osynlig i remisshandlingen och det stämmer inte med den stora betydelse det uttryckligen sägs att skärgården har, inte minst vad gäller internationella turistsatsningar och målsättningen i RUF5 att göra Stockholm till Europas mest attraktiva storstadsregion.

Om man jämför skärgården med gamla betesmarker så finns exempel på där man sagt att marken måste bevaras – hållas orörd. Men skärgården måste ”betas” för att hållas öppen. Det är viktigt att man på övergripande nivå bidrar till förutsättningar för folk att ”beta”, kanske inte främst genom att skapa arbetstillfällen, utan hellre genom att skapa rimliga förutsättningar för att få livet att fungera. Kommunikationer, vård, varutransporter och post, skola/skolskjutsar, bredband osv. Man får inte heller bortse från okonventionella speciallösningar för extremt små skärgårdssamhällen eller skärgårdsföretag som verkar i speciell miljö och under speciella förutsättningar.

Slutligen vill vi tacka för den genomtänkta och demokratiska process med upprepade dialogmöten och seminarier som lett fram till denna remisshandling. SIKO ser fram emot fortsatt gott samarbete i skärgårdsfrågorna.

Ornö 2009-06-14

Per Friden
Ordf SIKO